

Tabela uwag Grupy tematycznej ds. podejścia Leader do projektu nowelizacji rozporządzenia ds. wdrażania lokalnej strategii rozwoju ze stanowiskiem MRiRW.

Obowiązujący stan prawny (aktualne zapisy w rozporządzeniu)	Proponowane zmiany	Uzasadnienie proponowanych zmian i/ lub uwagi do zapisów	Stanowisko MRiRW
w § 4 ust. 6. Refundacji podlega nie więcej niż 70% kosztów kwalifikowalnych małych projektów poniesionych przez beneficjenta.	w § 4 ust. 6. Refundacji podlega nie więcej niż 80% kosztów kwalifikowalnych małych projektów poniesionych przez beneficjenta.	Zwiększenie poziomu dofinansowania małych projektów (np. w miejsce proponowanego zwiększenia dofinansowania operacji zgodnych z działaniem „Odnowa i rozwój wsi” zwiększy szansę na składanie wniosków przez małe wiejskie organizacje pozarządowe, a tym samym umożliwi faktyczną aktywizację społeczności lokalnych).	Proponowana zmiana jest niezgodna z PROW. Przy kolejnej zmianę PROW MRiRW zapyta KE o możliwość dokonania takiej zmiany oraz o możliwość zróżnicowania beneficjentów. <i>Została właśnie zgłoszona propozycja zmiany do PROW 2007-2013 w tym zakresie.</i>
w § 6 ust. 1. Właściwy organ samorządu województwa właściwego ze względu na siedzibę LGD, na jej wniosek podaje do publicznej wiadomości, na stronie internetowej urzędu marszałkowskiego lub samorządowej jednostki, na tablicy ogłoszeń urzędu marszałkowskiego lub	w § 6 ust. 1. Właściwy organ samorządu województwa właściwego ze względu na siedzibę LGD, na jej wniosek podaje do publicznej wiadomości, na stronie internetowej urzędu marszałkowskiego lub samorządowej jednostki, na tablicy ogłoszeń urzędu marszałkowskiego lub samorządowej jednostki oraz w	Ze względu na konieczność stosowania przez Urząd Marszałkowski przepisów ustawy „Prawo zamówień publicznych” ogłaszane są przetargi na publikację ogłoszeń o zasięgu regionalnym (województwa) a w przypadku występowania na terenie województwa LGD międzywojewódzkich – przetargi o zasięgu krajowym. Wynikiem tego jest wybór do publikacji ogłoszeń wydawnictw, których poczytność wśród	Wyjaśnienie: LGD nie ma delegacji do ogłoszenia naboru, natomiast aktualne przepisy nie zakazują im zamieszczenia ogłoszenia w prasie dodatkowo. <i>Bez zmian.</i>

	<p>samorządowej jednostki oraz w prasie o zasięgu obejmującym obszar realizacji LSR, informację o możliwości składania, za pośrednictwem danej LGD, wniosków o przyznanie pomocy na małe projekty.</p>	<p>prasie o zasięgu obejmującym obszar realizacji LSR, informację o możliwości składania, za pośrednictwem danej LGD, wniosków o przyznanie pomocy na małe projekty. oraz dopisanie w § 6 ust. 2 pkt 1) LGD na jej stronie internetowej oraz w jej siedzibie na tablicy ogłoszeń, <u>a także w prasie o zasięgu obejmującym obszar realizacji LSR.</u></p>	<p>społeczności lokalnych jest znacznie niższa, niż w przypadku wydawnictw lokalnych. Za ogłaszaniem informacji przez LGD przemawia również to, że koszt publikacji ogłoszeń jest kosztem kwalifikowanym w ramach działania „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja”.</p>	
	<p>w § 12 ust.3. W przypadku nierozpatrzenia wniosku w terminie, o którym mowa w ust.2, właściwy organ samorządu województwa zawiadamia wnioskodawcę o przyczynach zwłoki, wskazując nowy termin rozpatrzenia wniosku, nie dłuższy jednak niż 3 miesiące</p>	<p>Usunąć lub zamienić na: w § 12 ust.3. W przypadku nierozpatrzenia wniosku w terminie, o którym mowa w ust.2, właściwy organ samorządu województwa zawiadamia wnioskodawcę o przyczynach zwłoki, wskazując nowy termin rozpatrzenia wniosku, nie dłuższy jednak niż 1 miesiąc.</p>	<p>Terminy rozpatrywania wniosków są już wystarczająco długie, co szczególnie w kontekście proponowanego dodania do § 12 ust. 4. spowoduje, że od złożenia wniosku do podpisania umowy na mały projekt może minąć nawet 9 miesięcy: [1,5 miesiąca w LGD + 4 miesiące (z poprawkami 2x14dni) + 3 miesiące (na podstawie § 12 ust.3) + 1 miesiąc kontrola = 9 miesięcy + nieznaną czas na badania krzyżowe i inne.</p>	<p>Uwaga przyjęta - ograniczenia do 1 miesiąca Bez zmian</p>
	<p>Dot. § 4 w ust. 3 pkt 2:</p>	<p>Proponujemy umożliwienie organizacjom pozarządowym wniesienie wkładu własnego do małych projektów tylko w formie niefinansowej, a więc do 30% kosztów kwalifikowanych.</p>	<p>Wkład ten powinien dotyczyć nie tylko wartości pracy oraz usług świadczonych nieodpłatnie, ale także oszacowanego wkładu rzeczowego np. organizacja pozyska do projektu sprzęt komputerowy od sponsora, czy materiały budowlane. Obecnie organizacje pozarządowe w bardzo ograniczonym zakresie mogą skorzystać z małych projektów.</p>	<p>Uwaga przyjęta. Zmiana musi dotyczyć wszystkich beneficjentów Bez zmian</p>
<p>Zmiana 3) § 6 ust.3</p>		<p>4) miejsca zamieszczania kryteriów</p>	<p>Zapis 4) w proponowanej postaci oznacza</p>	

<p>3. Informacja, o której mowa w ust. 1, zawiera w szczególności wskazanie:</p> <p>....</p> <p>4) miejsca zamieszczania kryteriów wyboru małych projektów przez LGD, określonych w LSR, w tym kryteriów weryfikujących racjonalność planu finansowego małego projektu oraz oceniających uzasadnienie realizacji małego projektu w ramach LSR;</p>	<p>wyboru małych projektów przez LGD, określonych w LSR, w tym kryteriów zgodności z LSR;</p> <p>lub jeżeli zmiana jest konieczna:</p> <p>4) miejsca zamieszczania kryteriów wyboru małych projektów przez LGD, określonych w LSR, w tym kryteriów weryfikujących racjonalność zestawienia rzeczowo-finansowego małego projektu.</p> <p>Zapis obowiązuje od połowy 2011 roku.</p>	<p>m.in., że LGD będą musiały:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opracować i zapisać w LSR nowe kryteria wyboru, tzn. weryfikujące plan finansowy małego projektu oraz oceniające uzasadnienie realizacji małego projektu (zapis w „oraz oceniających uzasadnienie realizacji małego projektu w ramach LSR” jest zbędny – LGD na podstawie obecnych zapisów rozporządzenia i tak muszą oceniać zgodność operacji z LSR i mają swoje zasady oceny tej zgodności więc proponowany zapis jest niepotrzebny), - co oznacza kolejną przymusową aktualizację LSR i dodatkową pracę dla organu decyzyjnego (więcej kryteriów), - co oznacza, kolejne sprawdzanie LSR przez Urzędy Marszałkowskie i dodatkowe (wymuszone) aneksowanie umowy ramowej, - kryterium „racjonalność planu finansowego” wymagałoby dokładnego zdefiniowania, co przy różnorodności zakresu małych projektów jest praktycznie nierealne; - Wniosek o przyznanie pomocy dot. tzw. „małych projektów” nie posiada „planu finansowego” – czyżby propozycja nowego kryterium oznaczała zmianę formularza, kolejne męczące próby doprowadzenia formularza do używalności technicznej i znowu szkolenie, szkolenia, szkolenia? <p>Dodatkowo rodzi się pytanie, czy LGD</p>	<p>Uzgodnione kryterium: „weryfikacja uzasadnienia potrzeby realizacji operacji w ramach danej LSR” Dodany zostanie także okres przejściowy, by LGD mogły zmienić LSR.</p> <p>Aktualny zapis w projekcie:</p> <p>3. Informacja, o której mowa w ust. 1, zawiera w szczególności wskazanie:</p> <p>...</p> <p>1) miejsca zamieszczenia kryteriów wyboru małych projektów przez LGD, określonych w LSR, w tym kryteriów, na podstawie których ocenia się uzasadnienie realizacji małego projektu w ramach LSR;</p> <p>2) miejsca zamieszczenia wykazu dokumentów niezbędnych do weryfikacji spełnienia kryteriów wyboru małych projektów, określonych w LSR;</p> <p>3) limitu dostępnych środków; minimalnych wymagań, których spełnienie jest niezbędne do wyboru małego projektu przez LGD.</p> <p>Przepis przejściowy – 5 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia</p>
--	---	---	---

			<p>ma prowadzić analizę ekonomiczną projektu o wartości np. na 5 tys. zł z zastosowaniem np. wskaźnika NPV? Czy np. osoba fizyczna wykona taką analizę? Czy LGD ma tworzyć limity kosztów na podstawie analizy rynkowej? Jak inaczej w sposób przejrzysty i porównywalny określić w/w wskaźniki mając do przeprowadzenia całej procedury 45 dni? Czy ktokolwiek będzie zainteresowany tak utrudnionym procesem ubiegania się o tak relatywnie niewielkie wsparcie?</p> <p>Ewentualna weryfikacja kryterium <u>racjonalności operacji może być dokonywana wyłącznie uznaniowo</u> na podstawie analizy zakresu rzeczowo-finansowego operacji przez członków Rady. Skoro na etapie wyboru LGD były brane pod uwagę kwalifikacje członków Rady w zakresie wdrażania projektów współfinansowanych ze środków pomocowych na pewno nie dopuszcza się możliwości podważania ich decyzji (w sprawie racjonalności) przez samorządy województw. <u>Prosimy o dopilnowanie tej kwestii w stosownych procedurach na linii Ministerstwo-samorządy województw.</u></p>	
	Zmiana 3) w § 6 ust. 3: „3. Informacja, o której mowa w ust. 1, zawiera w szczególności wskazanie: 4) miejsca zamieszczenia kryteriów wyboru małych	w § 6 ust. 3 otrzymuje brzmienie „3. Informacja, o której mowa w ust. 1, zawiera w szczególności wskazanie: 4) miejsca zamieszczenia kryteriów wyboru małych projektów przez	Odnośnie kryterium uzasadnienia realizacji małego projektu w ramach LSR, uważamy że wystarczającym argumentem powinna być decyzja Rady LGD o zgodności z LSR, czyli realizacji celów LSR. Uzasadnienie realizacji	To samo co w pkt 5. Informacje dot. uzasadnienia planowanych kosztów oraz zgodności operacji z LSR będą zawarte w dokumentach wymaganych przez LGD w

	<p>projektów przez LGD, określonych w LSR, w tym kryteriów weryfikujących racjonalność planu finansowego małego projektu oraz <u>oceniających uzasadnienie realizacji małego projektu w ramach LSR:</u></p>	<p>LGD, określonych w LSR, w tym kryteriów weryfikujących racjonalność zestawienia rzeczowo-finansowego małego projektu.”</p>	<p>operacji może być opisane we wniosku o dofinansowanie (dodać do wniosku punkt w formie pola opisowego pn. „VI. Uzasadnienie zgodności operacji z LSR oraz stopnia spełnienia lokalnych kryteriów wyboru operacji” lub ewentualnie rozszerzyć obecny punkt V. do postaci „V. Opis operacji oraz uzasadnienie zgodności operacji z LSR oraz stopnia spełnienia lokalnych kryteriów wyboru operacji”.</p>	<p>ramach kryteriów lokalnych. Będą one stanowić odrębną dokumentację (nie będą stanowiły elementu wniosku) weryfikowaną jedynie przez LGD.</p>
	<p>Zmiana w § 6 ust. 3 pkt. „7) minimalnej liczby punktów, której uzyskanie jest niezbędne do wyboru małego projektu przez LGD.”</p>	<p>Proponuje się skreślenie pkt 7) w § 6 ust. 3</p>	<p>Zapis może powodować trudności w przypadku naborów cieszących się mniejszym zainteresowaniem. Należy pamiętać, że w pierwszym etapie oceny i wyboru operacji przez organ decyzyjny LGD operacje będą oceniane pod kątem zgodności z celami i przedsięwzięciami wskazanymi w Lokalnych Strategiach Rozwoju, a więc jeśli dana operacja zostanie uznana za zgodną z LSR to oznacza, że jest ważna dla realizacji LSR. Operacje o niskiej jakości są najczęściej uznawane za niegodne z LSR i Programem.</p> <p>W tym punkcie należy również nadmienić, że umowa ramowa zawierana z Lokalnymi Grupami Działania na realizację LSR jest sformułowana w sposób tak sztywny, że każda najmniejsza zmiana z LSR powoduje konieczność aneksowania umowy ramowej.</p> <p>Większość LGD mimo bardzo krótkiego okresu realizacji LSR (i praktycznie żadnych realnych działań w terenie) już</p>	<p>Określenie minimalnej ilości punktów zapewni wybór operacji najlepszych a nie miernych ale mieszczących się w limicie z powodu np. słabego zainteresowania naborem.</p> <p>Uzgodnione stanowisko: Pojęcie „punkty” zostanie zastąpione wyrażeniem „spełnienie minimalnych wymagań” gdyż nie wszystkie LGD przyznają punkty.</p> <p>Bez zmian</p>

			kilkakrotnie musiała anektować umowy.	
	Zmiana 4) w § 9 ust. 1, pkt.1 lit. a otrzymuje brzmienie”: a) są zgodne z LSR i Programem,”	a) są zgodne z LSR, w tym z Programem w zakresie dotyczącym osi 4,”	Zapis wskazujący na konieczność badania przez organ decyzyjny zgodności z LRS i Programem sugeruje, że LRS jest niezgodna z Programem – co nie jest prawdą. Z kolei badanie zgodności z całym Programem nie ma uzasadnienia, gdyż (np. budowa wodociągu jest zgodna z Programem) i co z tego wynika dla oceny prowadzonej przez organ decyzyjny? Proponuje się doprecyzowanie zapisu w stronę badania zgodności z zakresem osi 4 PROW.	Uzgodnione stanowisko: Zmiana 4) w § 9 ust. 1, pkt.1 lit. a otrzymuje brzmienie”: są zgodne z LSR i Programem w zakresie osi 3. i 4.,” Ostateczne stanowisko: po konsultacjach prawnych i w związku z przyjęciem zmiany zawartej w pkt 9 wycofano się z propozycji. Bez zmian
	Zmiana 4) w § 9 a) w ust. 1: pkt 3 otrzymuje brzmienie: „3) do wysokości 120% limitu, o którym mowa w § 6 ust 3 pkt 6.”,	w § 9 a) w ust. 1 proponuje się usunąć proponowany pkt. „3) do wysokości 120% limitu, o którym mowa w § 6 ust 3 pkt 6.”, dodatkowo proponuje się wykreślić w § 9 ust. 1 pkt aktualnie obowiązującego rozporządzenia pkt 3 „do wysokości limitu, o którym mowa w § 6 ust 3 pkt 6.” oraz dopisać w § 12 ust. 1. po słowach „o której mowa w § 10 ust 2 pkt 1.” zdanie „do wysokości limitu, o którym mowa w § 6 ust. 3 pkt 6.”	Istnieje uzasadniona obawa, że pomimo podwyższenia limitu wyboru operacji do proponowanych 120% w wielu przypadkach na skutek odrzucania przez samorządy województw wniosków wybranych wcześniej przez LGD (znajdujących się na liście operacji wybranych) środki finansowe dostępne w danym limicie nie zostaną w pełni zakontraktowane, podczas gdy w przypadku zniesienia tego limitu (120%) pomoc mogłaby być przyznana również również operacjom z niższych pozycji (np. odpowiadającym 125% alokacji) na liście ocenionych operacji. Biorąc pod uwagę czas rozpatrywania wniosków przez LGD, a w szczególności przez samorządy województw oraz skomplikowanie procedur pozostawienie limitu 120% stwarzać będzie zagrożenie niewykorzystania dostępnych środków w	Akceptujemy uwagę, z zastrzeżeniem możliwości zmian w konsultacjach zewnętrznych. Bez zmian

			<p>budżecie LGD. W związku z tym, usunięcie ww. zapisu (również w aktualnie obowiązującym rozporządzeniu) umożliwi płynne podpisywania umów między wnioskodawcami a instytucjami wdrażającymi. Czyli będziemy mieli taką sytuację, że LGD oceniają operacje, powstają listy operacji, na listach widać gdzie kończą się limity, a instytucje wdrażające płynnie podpisują umowy. Ci wnioskodawcy, którzy byliby poza limitem musieliby otrzymać informację, że ich wnioski zostaną dofinansowane w przypadku nie podpisania umów z operacjami ocenionymi wyżej na liście.</p>	
<p>Zmiana 6) w § 10a dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu: „2. LGD publikuje listę, o której mowa w § 10a ust. 2 pkt 1, na swojej stronie internetowej niezwłocznie po jej przekazaniu do właściwego organu samorządu województwa,”;</p>	<p>6) w § 10a dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu: „2. LGD publikuje listę, o której mowa w § 10a ust. 2 pkt 1, na swojej stronie internetowej <u>najpóźniej</u> niezwłocznie po jej przekazaniu do właściwego organu samorządu województwa,”;</p>	<p>Znaczna część LGD zapisała w LSR i/ lub w regulaminie organu decyzyjnego własny termin publikowania listy na stronie internetowej (często wcześniejszy niż proponowany w projekcie zmiany rozporządzenia).</p>	<p>Uzgodnione stanowisko: Zmiana 6) w § 10a dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu: „2. LGD publikuje listę, o której mowa w § 10a ust. 2 pkt 1, na swojej stronie internetowej nie później niż w dniu jej przekazania do właściwego organu samorządu województwa,” Bez zmian</p>	
<p>Zmiana 9) w § 12 dodaje się ust. 4. w brzmieniu: „4.Kontrola LGD przez właściwy organ samorządu województwa odnośnie prawidłowości przebiegu naboru wniosków o przyznanie pomocy na małe projekty</p>	<p>9) w § 12 dodaje się ust. 4. w brzmieniu: „4.Kontrola LGD przez właściwy organ samorządu województwa odnośnie prawidłowości przebiegu naboru wniosków o przyznanie pomocy na małe projekty wstrzymuje bieg terminu</p>	<p>Kontrola prawidłowości przebiegu naboru wniosków o przyznanie pomocy nie może wstrzymywać na miesiąc biegu terminu rozpatrywania wniosku. Tym bardziej, że terminy rozpatrywania wniosków są już wystarczająco długie, co szczególnie w przypadku małych projektów oznacza, że od złożenia</p>	<p>Ostateczne stanowisko: Wstrzymanie biegi terminu o maksymalnie 14 dni, LGD poinformowana o planowej kontroli nie później niż 5 dni przed planowanym terminem kontroli. Zmiana:</p>	

	<p>wstrzymuje bieg terminu rozpatrywania wniosku o przyznanie pomocy na małe projekty do czasu zakończenia kontroli, jednak nie więcej niż przez 30 dni, o czym właściwy organ samorządu województwa zawiadamia wnioskodawców.”</p>	<p>rozpatrywania wniosku o przyznanie pomocy na małe projekty do czasu zakończenia kontroli, jednak nie więcej niż przez 7 dni, o czym właściwy organ samorządu województwa zawiadamia wnioskodawców i LGD”.</p> <p>9) w § 12 dodaje się ust. 5. w brzmieniu: „5. O terminie kontroli właściwy organ samorządu województwa zawiadamia LGD w terminie co najmniej 7 dni przed planowaną kontrolą.”</p>	<p>wniosku do podpisania umowy, w przypadku proponowanego czasu na kontrolę, może minąć nawet do 9 miesięcy.</p> <p>Dlaczego w tym miejscu mówi się wyłącznie o kontroli „małych projektów”? Czy konkursy w ramach innych działań nie powinny być kontrolowane na takich samych zasadach?</p>	<p>§ 12 ust. 2a. Bieg terminu rozpatrzenia wniosku o przyznanie pomocy na małe projekty jest wstrzymywany o 1 miesiąc w przypadku, gdy właściwy organ samorządu województwa przeprowadza w LGD kontrolę mającą na celu sprawdzenie, czy nabór wniosków o przyznanie tej pomocy został dokonany prawidłowo, do dnia zakończenia tej kontroli. O przyczynach zwłoki właściwy organ samorządu województwa zawiadamia na piśmie wnioskodawców.</p>
	<p>Zmiana 11) w § 32 w pkt 2 lit. a:</p>	<p>Uzasadnione jest zmniejszenie wymogu dotyczącego tworzenia nowych miejsc pracy w stosunku do operacji na działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”. Należałoby podnieść poziom dofinansowania operacji co najmniej do 60% kosztów kwalifikowanych i skrócić okres utrzymania nowych miejsc pracy, które powstaną na skutek realizacji operacji.</p>	<p>Osoby mieszkające na obszarach wiejskich, zainteresowane podjęciem lub/i rozwijaniem działalności gospodarczej są jednak nadal w gorszej sytuacji niż osoby z terenów miejskich, które mogą korzystać ze środków Regionalnych Programów Operacyjnych. W RPO nie ma wymogu tworzenia i utrzymania nowych miejsc pracy, jest znacznie wyższy (bo aż do 75%) poziom dofinansowania, a ponadto beneficjenci otrzymują znacznie wyższe zaliczki na poczet realizowanych projektów. Skutek jest taki, że jest bardzo małe zainteresowanie działaniem „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”, zarówno w Osi 3 jak i Osi 4 PROW. Nowe miejsca</p>	<p>Uwaga dotyczy działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”. Szczegółowe regulacje w tym zakresie nie leżą w kompetencji wydziału wl i nie mogą być przedmiotem rozporządzenia dla działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”.</p> <p>Usunięcie całej zmiany (i całego § 32)</p>

			pracy na obszarach wiejskich będą powstawały jeśli zostanie pobudzona przedsiębiorczość mieszkańców, tymczasem wygórowane wymogi i skomplikowany proces aplikacji, zarówno w działaniu „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”, jak i „Różnicowanie w kierunku działalności pozarolniczej” nie zachęcają potencjalnych beneficjentów.	
	Zmiana 12) w § 34 w pkt 5: lit. c otrzymuje brzmienie: „c) właściwy organ samorządu województwa rozpatrując wniosek o przyznanie pomocy, nie ocenia zgodności operacji z planem odnowy miejscowości,”	w § 34 w pkt 5: lit. c otrzymuje brzmienie: c) właściwy organ samorządu województwa rozpatrując wniosek o przyznanie pomocy, nie ocenia zgodności operacji z planem odnowy miejscowości, którego opracowanie i przyjęcie jest jednak wymagane	Obecny zapis nie rozstrzyga stanowczo czy w takiej sytuacji plan odnowy miejscowości jest wymagany czy też nie. Wg naszej oceny plany odnowy miejscowości są ważnym elementem konsultacji i akceptacji społecznej realizowanych na wsiach przedsięwzięć	Uzgodnione stanowisko: POM nie będzie już figurował na liście załączników do wniosku. Usunięcie go nastąpi jednakże dopiero po wprowadzeniu zmiany do rozporządzenia dla działania „Odnowa i rozwój wsi”. Bez zmian.
	Zmiana 12) w § 34 b) w pkt 5: - dodaje się lit. d w brzmieniu: „d) refundacji podlegają koszty kwalifikowane poniesione przez beneficjenta, w wysokości nieprzekraczającej 80% tych kosztów, z tym że dla jednej miejscowości - nie więcej niż 500 tys. zł w okresie realizacji Programu;”;	Pozostawić bez zmian, czyli poziom dofinansowania do 75% kosztów kwalifikowalnych	Zwiększenie kwoty dofinansowania dla beneficjentów działania zgodnego z działaniem „Odnowa i rozwój wsi” nie znajduje uzasadnienia w sytuacji, w której ci sami beneficjenci mogą korzystać z dofinansowania w ramach Osi 3. Ponadto w uzasadnieniu do zmiany rozporządzenia dot. Odnowy i rozwoju wsi” napisano, że w ramach tego działania złożono mniej wniosków niż oczekiwano. Zwiększanie poziomu dofinansowania w działaniu, w którym jego potencjalni beneficjenci mają już i tak najwięcej udogodnień (m.in. budżety gmin, prefinansowanie z BGK) wydaje się być nie być „dobrym krokiem we	Uwaga odrzucona ze względu na zapisy PROW Bez zmian.

			właściwym kierunku”	
	Zmiana w Załączniku nr 1 pkt. 1) a) udostępnianie urządzeń i sprzętu, z wyłączeniem środków transportu nie napędzanych siłą mięśni ludzkich	a) udostępnianie urządzeń i sprzętu, z wyłączeniem środków transportu nie napędzanych siłą mięśni ludzkich i innych niezwiązanych z wykonywaną działalnością w zakresie transportu towarów i ludzi.	Chodzi głównie o takie środki transportu jak sanie, bryczki, wagonetki służące do rekreacji i turystyki, które są ciągnięte przez konie, psy czy kuce. Ponadto, jeżeli w proponowanym zakresie „urządzeń i sprzętu” nie mieściłyby się „udostępnianie urządzeń i sprzętu komputerowego, w tym urządzeń i sprzętu umożliwiającego dostęp do Internetu” wnosimy o dodanie takiego punktu do Załącznika nr 1	Uzgodnione stanowisko: udostępnianie urządzeń i sprzętu, z wyłączeniem środków transportu napędzanych mechanicznie Bez zmian.
	Zmiana w Załączniku nr 1 pkt. 1) b) organizację szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowym dla podmiotów z obszaru objętego LSR, innych niż realizowane w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 marca 2007r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,	b) organizację szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowym dla <u>osób i podmiotów</u> z obszaru objętego LSR, innych niż realizowane w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 marca 2007r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	Wobec braku jednoznacznej definicji/interpretacji słowa „podmiot” proponuje się dodanie słowa „osób” w celu umożliwienia udziału w szkoleniach i innych przedsięwzięciach... najliczniejszej grupie potencjalnych beneficjentów	Propozycja odrzucona. Osoba jest podmiotem prawa. Bez zmian.
	Zmiana w Załączniku nr 1 pkt. 2)	Proponuje się dodanie lit. c) remont, wyposażenie i oznakowanie pomieszczeń, w tym także w budynkach mieszkalnych, w celu zabezpieczenia i		Uzgodnione stanowisko: Wyłączenie remontu pomieszczeń mieszkalnych. Bez zmian.

		udostępniania lokalnych zasobów kulturowych, przyrodniczych, historycznych, w tym w szczególności lokalnej twórczości.		
	Zmiana w Załączniku nr 1 pkt. 3 c) budowę, odbudowę, zagospodarowanie lub oznakowanie małej infrastruktury turystycznej oraz urządzeń turystycznych i rekreacyjnych z wyłączeniem kolei linowych, wyciągów narciarskich, pływalni, boisk, kortów, stadionów, hal i sal sportowych;	3 c) budowę, odbudowę, zagospodarowanie lub oznakowanie małej infrastruktury turystycznej, w tym w szczególności punktów widokowych, miejsc wypoczynkowych lub biwakowych, tras narciarstwa biegowego lub zjazdowego, szlaków wodnych, szlaków rowerowych, szlaków konnych, ścieżek spacerowych lub dydaktycznych oraz urządzeń turystycznych i rekreacyjnych z wyłączeniem kolei linowych, wyciągów narciarskich, pływalni, stadionów, hal i sal sportowych	<p>Proponujemy uwzględnienie części zapisu obowiązującego w aktualnym rozporządzeniu.</p> <p>Tworzenie nieprofesjonalnych boisk sportowych na potrzeby lokalnych społeczności to bardzo ważny element rozwoju społecznego na wsi. Zamknięcie dostępu do pomocy na tworzenie tego typu boisk zniechęci wielu mieszkańców wsi, nie tylko sportowców. Drobną infrastrukturą sportową ww. typu coraz częściej występuje jako zintegrowana oferta turystyczna, rozgrywane są mecze pomiędzy firmami w ramach pikników integracyjnych. LZS muszą ciągle poszerzać ofertę aby być konkurencyjnymi. Boiska i stadiony wskazuje się w przewodnikach turystycznych i stają się one bazą nie tylko sportową, ale również rekreacyjną. Stowarzyszenia sportowe nie mogą skorzystać z odnowy wsi. Sport na wsi to tysiące młodych ludzi, których nie można w ten sposób dyskryminować.</p>	<p>Uzgodnione stanowisko: Zmiana w Załączniku nr 1 pkt. 3 c) budowę, odbudowę, zagospodarowanie lub oznakowanie małej infrastruktury turystycznej oraz urządzeń turystycznych i rekreacyjnych z wyłączeniem kolei linowych, stadionów i przedsięwzięć związanych z tworzeniem bazy noclegowej.</p> <p>Stanowisko MRiRW: zapis ogólny budowę, odbudowę, zagospodarowanie lub oznakowanie małej infrastruktury turystycznej oraz urządzeń turystycznych i rekreacyjnych</p> <p>Aktualny zapis w projekcie: rozwijanie turystyki lub rekreacji na obszarze objętym LSR przez: ... budowę, odbudowę, zagospodarowanie lub oznakowanie małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz wyposażanie obiektów pełniących funkcje turystyczne i rekreacyjne, z wyłączeniem pomieszczeń mieszkalnych;</p>

	Dot. Załącznik nr 1 pkt 5) zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego...	Proponuje się dodać lit. j) remont lub renowacja wewnętrznych elementów obiektów objętych nadzorem konserwatorskim lub ewidencją zabytków	W tym punkcie powinno się również umożliwić remonty, renowacje wewnętrznych elementów obiektów zabytkowych (posadzki, polichromie, ławki, organy). Prosimy o uwzględnienie również tych elementów.	Uwaga uwzględniona. Aktualny zapis w projekcie: odbudowę albo remont lub oznakowanie obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków
	Zmiana w Załączniku nr 1 pkt. 5) lit. d) remont lub wyposażenie muzeów.	d) tworzenie, remont lub wyposażenie muzeów lub innych obiektów pełniących podobne funkcje	Proponowany zapis umożliwi realizację operacji również w innych obiektach, które nie spełniają warunków definicji „muzeum”, zawartej w ustawie o muzeach, a które spełniają te same lub bardzo zbliżone funkcje do tych jakie pełnią muzea. Niewątpliwie obiektów tych jest zdecydowanie więcej na obszarach wiejskich niż typowych muzeów	Definicja muzeum jest bardzo szeroka, mówi tylko o celach. Uwaga uzgodniona: dodane zostaną „inne obiekty pełniące tożsame funkcje” Bez zmian
	Zmiana w Załączniku nr 1 pkt. 5) lit. g) kultywowanie tradycyjnych zawodów i rzemiosła	g) kultywowanie tradycyjnych zawodów i rzemiosła, w tym także remont i wyposażenie pomieszczeń na cele warsztatowe	np. warsztaty z ceramiki	Uwaga odrzucona, obecny zapis umożliwia wyposażenie i remont Bez zmian
	Zmiana w Załączniku nr 1 pkt. 5) zachowanie lokalnego dziedzictwa...	Proponuje się dodać lit. i) prowadzenie badań archeologicznych wraz z wykonywaniem niezbędnych analiz i ekspertyz	Prosimy o uwzględnienie takiego zapisu, o ile prowadzenie takich badań nie jest możliwe w punkcie h)	Zmiana została wprowadzona Aktualny zapis w projekcie: prowadzenie badań nad obszarem wdrażania LSR, innych niż realizowane w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 23 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
		Proponuje się rozszerzyć zakres realizacji małych projektów,	W wielu polskich miejscowościach istnieją fragmenty przestrzeni publicznej,	Uwaga uwzględniona Bez zmian

		określony w Załączniku nr 1 dodając pkt. 8) w brzmieniu „urządzenie, zagospodarowywanie i wyposażanie elementów wiejskiej przestrzeni publicznej”	które mogą być przedmiotem wielu ciekawych operacji, zmieniających ich jakość, a tym samym podnoszących jakość życia mieszkańców tam społeczności. Operacje te są często zbyt małe aby kwalifikować je do działania „Odnowa i rozwój wsi” i powinny być możliwe do realizacji właśnie w ramach „Małych projektów”	
	Zmiana w Załączniku nr 1 pkt. 7) Wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej lub gospodarczej, w tym rolniczej	7) „Wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej, gospodarczej lub <u>agroturystycznej</u> , z wyłączeniem działalności rolniczej	Potencjalni beneficjenci są rolnikami, którzy prowadzą działalność agroturystyczną i nie są ubezpieczeni w KRUS z powodu posiadania małej ilości ziemi. Z tego też powodu nie mogą skorzystać z działania: Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej, a także z działania "Tworzenie i rozwój przedsiębiorstw" gdyż nie są zobowiązani do rejestracji działalności gospodarczej zgodnie z art. 3 ustaw o swobodzie działalności gospodarczej z dnia 2 lipca 2004 r.	Uwaga uwzględniona, choć obecne zapisy również dopuszczają tego typu operacje. Bez zmian
	Zmiana w Załączniku nr 2 pkt. 1) lit. b) opłat za patenty lub licencje	b) opłat za patenty lub licencje lub prawa autorskie lub inne niezbędne prawa do realizacji operacji		Uwaga uwzględniona w zakresie dodania praw autorskich. Bez zmian
	Zmiana w Załączniku nr 2 pkt. 1) lit. c) opłat notarialnych, skarbowych i sądowych	Zmiana w Załączniku nr 2 pkt. 1) lit. c) opłat notarialnych, skarbowych i sądowych i administracyjnych	Dotyczy np. kosztów zakupu map do celów projektowych i informacyjnych. W sytuacji gdy np. dokumentacja techniczna wykonana jest w ramach udziału pracy własnej koszt zakupu map powinien być kwalifikowalnym	Uwaga odrzucona z powodu braku podstaw prawnych (obecne przepisy prawne nie nakładają żadnych opłat administracyjnych) Bez zmian
	Zmiana w Załączniku nr 2 pkt. 4) wynagrodzeń za świadczenie usług niezbędnych do realizacji	4) wynagrodzeń i świadczenia usług niezbędnych do realizacji operacji	Pozostawienie jedynie słowa „wynagrodzenia” potencjalnie, w kontekście obecnych interpretacji	Uwaga częściowo uwzględniona. Uchylono załącznik nr 2 do rozporządzenia a w treści

	operacji		samorządu województwa znacznie zawęży zakres kosztów kwalifikowanych, praktycznie wyłącznie do wynagrodzeń osobowych	rozporządzenia wskazano w sposób bardzo ogólny zakres kosztów kwalifikowalnych poprzez wskazanie na możliwość zakupu usług lub materiałów lub przedmiotów oraz najmu nieruchomości lub zakupu nieruchomości. Sformułowany w taki sposób zakres kosztów przewiduje możliwość kwalifikowania kosztów poniesionych na wynagrodzenia i świadczenie usług.
	Zmiana w Załączniku nr 2 pkt. 9) zakupu powierzchni wystawienniczej i innych usług związanych z organizacją lub uczestnictwem w wydarzeniach promocyjnych	9) zakupu powierzchni wystawienniczej i innych <u>towarów i usług</u> związanych z organizacją lub uczestnictwem w wydarzeniach promocyjnych	Na przykład produkty do degustacji na stoiskach promocyjnych lub elementy dekoracyjne stoiska.	j.w
	Zmiana w Załączniku nr 2 pkt. 11) wynagrodzenia <u>albo</u> podróży, wyżywienia lub noclegu osób prowadzących lub obsługujących szkolenie, imprezę promocyjną, kulturalną, rekreacyjną lub sportową;	11) wynagrodzenia lub podróży, wyżywienia, noclegu osób <u>prowadzących</u> i innych bezpośrednio zaangażowanych, w tym obsługujących szkolenie, imprezę promocyjną, kulturalną, rekreacyjną lub sportową	Pozostawienie słowa albo oznacza alternatywę, czyli albo wynagrodzenie, albo zwrot kosztów podróży. Dodanie słów „i innych osób bezpośrednio zaangażowanych” umożliwi pokrycie kosztów np. występu artystów podczas imprezy kulturalnej	j.w
	Zmiana w Załączniku nr 2 pkt. 12) koszty podróży lub wyżywienia uczestników szkolenia, imprezy promocyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej lub sportowej	12) koszty podróży lub wyżywienia lub noclegu uczestników szkolenia, imprezy promocyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej lub sportowej	Przykład: Planowany jest obóz integracyjny dla dzieci niepełnosprawnych, poza wyżywieniem, podróżą, konieczne są też koszty noclegu.	j.w

	Zmiana w załączniku nr 2 pkt. 14) koszty tłumaczenia, jeśli <u>osoba prowadząca szkolenie, imprezę (...)</u> nie używa języka polskiego (...)	14) koszty tłumaczenia, jeżeli osoba prowadząca lub uczestnicy szkolenia, imprezy promocyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej lub sportowej nie używają języka polskiego, w tym tłumaczenia materiałów	Przykład: Planowany plener rzeźbiarski z udziałem miejscowych twórców i artystów zza granicy.	j.w
	Zmiana w Załączniku nr 2 pkt. 15) zakupu materiałów lub przedmiotów, przy czym koszt zakupu materiału siewnego lub nasadzeniowego podlega refundacji, gdy zakup dotyczy roślin wieloletnich;	15) zakupu materiałów lub przedmiotów, z tym, że w przypadku materiału siewnego lub nasadzeniowego koszt zakupu podlega refundacji, jedynie gdy zakup dotyczy roślin wieloletnich	<p>Nie wiadomo jak interpretować pierwszą część zapisu, tj. „zakup materiałów lub przedmiotów”. O jakie materiały i przedmioty tutaj chodzi? Można przypuszczać, że w zakres tego kosztu na pewno wchodzi materiały siewne i nasadzeniowe. Ale co poza tym? Czy ten punkt odnosi się do całego zakresu małych projektów, czy do któregoś z konkretnych punktów?. Czy ustawodawcy chodziło o to, by punkt ten obejmował wszystkie materiały i przedmioty?</p> <p>Pytanie: Czy dotyczy to także zakupu przedmiotów no. w związku z organizacją wydarzenia promocyjnego?</p>	j.w
	Zmiana w Załączniku nr 2 pkt. 16) zakupu, najmu albo dzierżawy lub montażu urządzeń, narzędzi, wyposażenia, sprzętu lub maszyn, z wyłączeniem środków transportu nie napędzanych siłą mięśni ludzkich, przy czym w przypadku realizacji operacji nieinwestycyjnej koszt zakupu	16) zakupu, najmu albo dzierżawy lub montażu urządzeń, narzędzi, wyposażenia, sprzętu lub maszyn, <u>w tym również używanych z wyłączeniem środków transportu nie napędzanych siłą mięśni ludzkich.</u>	Wiele ciekawych operacji w ramach małych projektów polega na łączeniu działań nieinwestycyjnych z inwestycyjnymi. Nie widzimy uzasadnienia dlaczego w przypadku organizacji imprezy np. sportowej nie można zakupić jakichś elementów wyposażenia dla klubu sportowego. Można to wyposażenie natomiast kupić w przypadku operacji wyłącznie inwestycyjnej. Taki podział jest	Uwaga odrzucona: Używane być nie mogą, mogą być tylko nowe (za wyjątkiem eksponatów do muzeów i izb regionalnych). Bez zmian

	podlega refundacji jedynie w przypadku gdy koszt najmu albo dzierżawy przekraczałby koszt zakupu;		„nieprzejrzysty” i rodzi wiele niejasności interpretacyjnych. Możliwość zakupu elementów wyposażenia zachęca lokalne organizacje do podejmowania wysiłku i zaangażowania w organizację miękkich przedsięwzięć.	
	Zmiana w Załączniku nr 2 pkt. 18) oznakowania obiektów	18) oznakowania obiektów, ścieżek rekreacyjnych, przyrodniczych, edukacyjnych i szlaków turystycznych	Proponujemy rozszerzenie zapisu o bardzo popularne aktywności lokalnych organizacji, które są wielokrotnie zgłaszane do LGD.	Uwaga częściowo uwzględniona. Uchylono załącznik nr 2 do rozporządzenia a w treści rozporządzenia wskazano w sposób bardzo ogólny zakres kosztów kwalifikowalnych poprzez wskazanie na możliwość zakupu usług lub materiałów lub przedmiotów oraz najmu dzierżawy lub zakupu powierzchni. Sformułowany w taki sposób zakres kosztów przewiduje możliwość kwalifikowania takich kosztów
	Zmiana w załączniku nr 2 pkt. 19) upominków lub nagród do łącznej wysokości 5% (...)	19) upominków lub nagród do łącznej wysokości 10% pozostałych kosztów podlegających refundacji w ramach realizacji małych projektów.	W wielu LGD planuje się organizację wydarzeń promocyjnych typu konkurs np. na najładniejszy ogród, itp., zwiększających estetykę miejscowości; motywacją do udziału w takim przedsięwzięciu są nagrody, więc 5% to zbyt mało.	Uwaga częściowo uwzględniona. Uchylono załącznik nr 2 do rozporządzenia a w treści rozporządzenia wskazano w sposób bardzo ogólny zakres kosztów kwalifikowalnych poprzez wskazanie na możliwość zakupu usług lub materiałów lub przedmiotów oraz najmu dzierżawy lub zakupu powierzchni. Sformułowany w taki sposób zakres kosztów przewiduje możliwość kwalifikowania kosztów poniesionych na zakup nagród w

				wysokości przekraczającej 5% KK
	Dot. Załącznika nr 2 pkt.	Proponuje się dodanie pkt. 20 w brzmieniu „zakupu i zabezpieczenia przedmiotów stanowiących lokalne dziedzictwo kulturowe, historyczne, przyrodnicze, w tym w szczególności konserwacja, renowacja przedmiotów mających wartość kulturową, historyczną, przyrodniczą.	Proponuje się uwzględnienie tego zapisu o ile jego realizacja nie jest możliwa w ramach proponowanego kształtu pkt 5) Załącznika nr 2	Uwaga uwzględniona w zakresie wprowadzenia do zakresu pomocy możliwości renowacji zabytków ruchomych Bez zmian
	Fragment Oceny skutków regulacji pkt. 2 „Wpływ projektowanego...”, akapit 3 „Ponadto wydatki związane z obsługą wniosków lub prowadzeniem kontroli na miejscu <u>zostaną pokryte z budżetu LGD...</u> ”	Akapit ten otrzymuje brzmienie „Ponadto wydatki związane z prowadzeniem kontroli na miejscu zostaną pokryte z budżetu instytucji przeprowadzającej kontrolę.”	Dlaczego z budżetów LGD mają być pokrywane koszty prowadzenia kontroli na miejscu przez samorządy województw lub ARiMR? Czy LGD miałyby przewidzieć takie koszty w swoich budżetach na funkcjonowanie?	Uwaga uwzględniona Bez zmian

W zaproponowanym katalogu kosztów kwalifikowalnych brakuje tzw. kosztów biurowych, tj. związanych z ponoszonymi opłatami za czynsz, telefon, media, itp. - Uwaga częściowo uwzględniona. Uchylono załącznik nr 2 do rozporządzenia a w treści rozporządzenia wskazano w sposób bardzo ogólny zakres kosztów kwalifikowalnych poprzez wskazanie na możliwość zakupu usług lub materiałów lub przedmiotów oraz najmu dzierżawy lub zakupu powierzchni.

Bez zmian

W zaproponowanym katalogu kosztów kwalifikowalnych nie ma kosztu dotyczącego wytyczenia lub oznakowania szlaków turystycznych. Czy tego rodzaju koszty obejmuje pkt. 16) projektowanej nowelizacji? – Uwaga częściowo uwzględniona. Uchylono załącznik nr 2 do rozporządzenia a w treści rozporządzenia wskazano w sposób bardzo ogólny zakres kosztów kwalifikowalnych poprzez wskazanie na możliwość zakupu usług lub materiałów lub przedmiotów oraz najmu dzierżawy lub zakupu powierzchni.

Bez zmian

W zakresie małych projektów brak wielu rodzajów operacji które są zawarte w LSR i wynikają z realnych potrzeb mieszkańców obszarów wiejskich m.in. budowy i remontów placów zabaw –, miejsc wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców; operacji dotyczących poprawy estetyki miejscowości; zagospodarowania terenu wokół świetlic wiejskich i innych obiektów pełniących ich funkcje; oraz za mało jest działań ukierunkowanych na rozwój gospodarczy m.in. wsparcie dla osób zajmujących się turystyką czy agroturystyką na małą skalę. Proponujemy dodanie do katalogu kosztów związanych z rozwojem bazy noclegowej, w szczególności w gospodarstwach agroturystycznych. Beneficjenci są tym bardzo zainteresowani. Realizacja operacji polegających na budowie i odbudowie placów zabaw, miejsc wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców mieści się w obowiązującym zakresie realizacji małych projektów w pkt 4 lit b. Możliwość realizacji operacji polegających na poprawie estetyki miejscowości, zagospodarowaniu terenu wokół świetlic wiejskich i innych obiektów pełniących ich funkcje została uwzględniona w projekcie nowelizacji. Dodanie do katalogu operacji związanych z rozwojem bazy noclegowej w szczególności w gospodarstwach agroturystycznych, wydaje się nie uzasadnione ze względu na to, że pojęcie infrastruktury turystycznej obejmuje bazę noclegową z tym, że podmioty prowadzące działalność polegającą na wynajmie pokoi w ramach agroturystyki powinny realizować powyższe operacje w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”.

Jednocześnie do pkt. zakresu dotyczącego wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej lub gospodarczej, z wyłączeniem działalności rolniczej dodano frazę „w tym polegającej na wynajmie pokoi w gospodarstwie rolnym” w celu zaznaczenia iż powyższy pkt zakresu obejmuje również taką działalność.

[Bez zmian](#)

Należałoby wyjaśnić czy w rozwijanie aktywności społeczności lokalnej przez promocję i organizację lokalnej twórczości kulturalnej, lokalnej przedsiębiorczości lub aktywnego trybu życia pod definicją „organizowanie” kryją się również działania inwestycyjne np. roboty budowlane, remont. Czy w ramach organizacji możliwe będzie wyremontowanie i zabezpieczenie pracowni lokalnego twórcy, czy np. pomieszczenia w domu mieszkalnym w celu utworzenia galerii z lokalnymi zasobami. Pojęcie „organizacja” jest bardzo ogólne, więc obejmuje również koszty inwestycyjne, do projektu dodano jednak że „remont pomieszczeń mieszkalnych nie stanowi kosztu kwalifikowalnego.

Prace konserwatorskie i renowacyjne przedmiotów zostały dodane do zakresu pomocy w pkt dotyczącym zachowania dziedzictwa kulturowego i historycznego.

[Bez zmian](#)